

http://www.refdag.nl/opinie/vooringenomenheid_bij_gemeenten_leidt_tot_onnodige_sloop_kerken_1_656517

Voringenomenheid bij gemeenten leidt tot onnodige sloop kerken

29-06-2012 22:54

Heilig Hartkerk te Breda. Foto RD

Veel gemeenten denken dat het herbestemmen van leegstaande kerkgebouwen duur en moeilijk is. Door deze voringenomenheid worden veel kerken onnodig gesloopt, stelt Joyz Frijters.

Sluiting en sloop van kerkgebouwen is aan de orde van de dag. Elke week weer valt er in de kranten te lezen over kerken die aan de sloophamer worden prijsgegeven. Opvallend is dat kerkeigenaren en gemeenten sloop vaak als enige optie presenteren. Ze gaan uit van de veronderstelling dat het herbestemmen van kerkgebouwen duur en te moeilijk is. Deze voringenomenheid ondersteunen ze vervolgens met gekleurde informatie.

Nu er steeds meer kerkgebouwen leeg komen te staan, is die voringenomenheid zorgwekkend. Kerkeigenaren en overheden presenteren sloop veel te vaak als enige oplossing. Dit zonder dat er gedegen onderzoek aan vooraf is gegaan. De Task Force Toekomst Kerkgebouwen is van mening dat kerkgebouwen veel vaker herbestemd kunnen worden. Dat kan door er bijvoorbeeld een school of een buurtcentrum in te vestigen.

Sloop van solide kerkgebouwen is een ernstige vorm van kapitaalvernietiging. Het is vernieling van sociaal en maatschappelijk kapitaal. Door de eeuwen heen zijn kerkgebouwen gebouwd met inzet en geld van lokale gemeenschappen. Ook is er alle eeuwen door veel publiek geld gestoken in restauratie en onderhoud.

Hier komt bij dat kerkgebouwen veelal een hoge cultuurhistorische waarde hebben. Door hun ligging zijn ze vaak het middelpunt van een dorp of wijk. Wanneer deze gebouwen verdwijnen, wordt ook het dorps- of stadsgezicht aangetast. Dit heeft negatieve gevolgen voor de (toeristische) aantrekkelijkheid van dorpen en steden.

Bovendien verdwijnt door sloop de tastbaarheid en herkenbaarheid van het verleden. Deze gebouwen vertellen het verhaal van Nederland en van lokale gemeenschappen. Ze maken deel uit van onze identiteit. Met de sloop van kerkgebouwen verdwijnt een deel van datgene wat Nederland Nederland maakt.

Onlangs haalde de kerk van Uithoorn het landelijke nieuws. Door de slechte bouwkundige staat van de kerk moesten omwonenden worden geëvacueerd. In datzelfde nieuwsbericht spraken de omwonenden de vrees uit dat de slechte staat van de kerk voor de gemeente reden zou kunnen zijn om een sloopvergunning te verlenen. Simpelweg omdat de kosten voor herbesteding volgens de gemeente (nu) te hoog zouden zijn. Dit is echter te snel geredeneerd. Er zijn veel goede voorbeelden van herbestede kerken.

Een andere plaats waar de toekomst van een beeldbepalende kerk op het spel staat is Etten-Leur. De gemeente wil op de plek van de Heilig Hartkerk een schoolgebouw realiseren. Herbesteding van de kerk tot school vindt men geen optie.

Naar tegenargumenten luistert de gemeente helaas niet. De kosten voor het opknappen van de kerk lijken veel te hoog te zijn ingeschat. Ook is er geen aandacht voor de maatschappelijke kosten van sloop van de kerk. Ten slotte ontbreekt een goede analyse van de mogelijkheden van herbesteding.

Onafhankelijk onderzoek heeft inmiddels duidelijk gemaakt dat de nieuwe school, na enkele aanpassingen, in de kerk kan worden gerealiseerd. De gemeente is echter niet bereid deze optie verder te onderzoeken. Een raadslid antwoordde op ons verzoek eens goed naar die optie te kijken dat het behouden van de kerk geen taak van de gemeente is. De gemeente Etten-Leur maakt zich er hiermee echter te gemakkelijk van af. Het is immers een van de taken van een gemeente om te zorgen voor een fijne woonomgeving.

Er zijn gemeenten die het anders doen. De gemeente Breda dubt al ruim 25 jaar over de vraag wat te doen met de Heilig Hartkerk aan de Baronielaan. Nu de krakers zijn verdwenen, is er eindelijk met de restauratie begonnen en wordt er gesproken over de toekomst van het gebouw.

Eigenaar Woonzorg Nederland is van mening dat het onmogelijk is om in de kerk fatsoenlijke woningen te realiseren. Hij heeft daarom aan de gemeente toestemming gevraagd om de kerk gedeeltelijk te slopen.

Om tot een gedegen afweging te komen, heeft de gemeente een klankbordgroep samengesteld. Deze klankbordgroep heeft verschillende alternatieven doorgerekend en toegelicht. De gemeente staat nu voor de taak af te wegen wat het beste is voor het gebouw en de stad. Op grond van het onderzoek zal de gemeenteraad worden geadviseerd. Het is vervolgens aan de leden van de raad om te besluiten wat te doen.

Voor nu er bij de gemeenten en kerkgenootschappen minder geld beschikbaar is, is het belangrijk om deskundig onderzoek te laten verrichten naar hergebruik van leegstaande of leeg komende gebouwen. Het is daarbij van belang om te denken in creatieve oplossingen. Betrek verder burgers bij het proces. Op deze wijze kunnen de ingrijpende gevolgen van sloop mogelijk worden voorkomen en blijven kerkgebouwen ook in het Nederland van de toekomst een plek in de samenleving innemen.

De auteur is lid van de Task Force Toekomst Kerkgebouwen.